

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Tomáše Rychlého a soudců Mgr. Radovana Havelce a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně: **České dráhy, a.s.**, se sídlem nábřeží Ludvíka Svobody 1222/12, Praha 1, proti žalovaným: 1) **Národní památkový ústav**, se sídlem Valdštejnské náměstí 162/3, Praha 1, zastoupený JUDr. Petrem Wünschem, advokátem se sídlem Italská 753/27, Praha 2, a 2) **Ministerstvo kultury**, se sídlem Maltézské náměstí 471/1, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 15. 10. 2024, č. j. 5 A 87/2024 - 47,

t a k t o :

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žádnému z účastníků **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalobce se v řízení před Městským soudem v Praze (dále jen „*městský soud*“) žalobou na ochranu před nezákonným zásahem domáhal, aby městský soud určil, že zásah žalovaného 1) spočívající v podání návrhu ze dne 8. 1. 2024, č. j. NPU-310/104748/2023, na zápis poznamky u pozemků parc. č. 4354/5, 4372/1, 4372/12, 4372/33 a 4372/34 v katastrálním území Vinohrady do katastru nemovitostí, označující tyto pozemky za nemovitou kulturní památku (dále jen „*návrh na zápis*“), a to s výjimkou zápisu historické

ocelové haly nad kolejíštěm umístěné na pozemku parc. č. 4354/5 v katastrálním území Vinohrady, byl nezákonný.

[2] Městský soud usnesením ze dne 15. 10. 2024, č. j. 5 A 87/2024 - 47, žalobu pro opožděnost odmítl podle § 46 odst. 1 písm. b) soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[3] Nejprve konstatoval, že je nesporné, že žalobkyni byl návrh na zápis doručen dne 8. 1. 2024. Aby předešel překvapivému rozhodnutí, městský soud zaslal žalobkyni přípis s předběžným právním názorem, že zásah bude považovat za ukončený. Žalobkyně se k tomu ve stanovené lhůtě ani později nevyjádřila.

[4] Městský soud poté označil podání návrhu na zápis za ukončený jednorázový děj, který není trvajícím zásahem. K tomu odkázal na příslušnou judikaturu, zejména na nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, ve věci *EUROVIA CS, a. s.* (dále jen „nálezy ÚS EUROVIA“), a tam obsažené rozlišení mezi zásahem trvajícím a zásahem jednorázovým či jednorázovým s trvajícími účinky. Podle městského soudu měl žalovaný zásah povahu jednorázovou, proto se na něj uplatní § 84 odst. 1 s. ř. s., který stanoví dvouměsíční subjektivní lhůtu pro podání žaloby. Tato lhůta skončila dne 8. 3. 2024, avšak žaloba byla podána dne 11. 4. 2024, tedy opožděně.

[5] Proti usnesení městského soudu podává žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) kasační stížnost, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[6] Stěžovatelka uvádí, že městskému soudu poskytla veškeré potřebné podklady a relevantní argumenty pro své tvrzení, že zásah za ukončený pokládat nelze. Připouští, že nedoručila městskému soudu svoji odpověď na výzvu s předběžným právním názorem na povahu zásahu „*vinou interních technických problémů při obsluze datové schránky*“. Tato okolnost však nemohla ovlivnit hodnocení věci, neboť právní předpisy a judikaturu není třeba dokazovat a důkazy již žalobkyně předložila dříve.

[7] Stěžovatelka nesouhlasí s tím, jak městský soud užil nálezy ÚS *EUROVIA* na projednávanou věc, a též se ohrazuje proti odkazu městského soudu na konkrétní usnesení Ústavního soudu; stěžovatelka zdůrazňuje, že tato usnesení nelze pokládat za závazná. Zásah má dle stěžovatelky přímý, zřetelný a trvalý přesah do budoucna, protože zahrnuje nejen odeslání návrhu na zápis katastrálnímu úřadu, ale i následné „*udržování nově navozeného stavu*“.

[8] Městský soud dle stěžovatelky nezohlednil důsledky podání návrhu na zápis a následnou komunikaci mezi žalovaným 1) a katastrálním úřadem. Tyto skutečnosti jsou patrné z veřejných rejstříků a byly popsány v žalobě.

[9] Žalovaný 1) ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že není správním orgánem a není tedy pasivně legitimován. Proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a sám žalobu odmítl ve vztahu k žalovanému 1) z důvodu neodstranitelné podmínky řízení.

pokračování

[10] K věci samé žalovaný 1) uvádí shodně jako napadené usnesení, že tvrzený zásah je jednorázový a stěžovatelka podala žalobu opožděně.

[11] Žalovaný 2) ve vyjádření ke kasační stížnosti navrhuje, aby ji Nejvyšší správní soud zamítnul a ztotožňuje se s napadeným usnesením.

[12] V replice stěžovatelka poukázala na to, že žalovaní neuvedli žádné nové argumenty a že žalovaný 1) vede evidenci kulturních památek a zajišťuje s tím související agendu.

[13] Nejvyšší správní soud nejprve posoudil zákonné náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a za stěžovatelku jedná v souladu s § 105 odst. 2 s. ř. s. osoba s vysokoškolským právnickým vzděláním. Poté Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Ve věci přitom rozhodl bez jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[14] Kasační stížnost není důvodná.

[15] Úvodem je vhodné upozornit, že stěžovatelka nepodřadila důvody kasační stížnosti pod § 103 odst. 1 s. ř. s. Ze zásady *iura novit curia* nicméně plyne, že stěžovatelka není povinná podřadit tvrzené důvody kasační stížnosti pod konkrétní ustanovení zákona; soud je posuzuje podle jejich obsahu a je oprávněn sám podřadit kasační námitky pod důvody vymezené v § 103 odst. 1 s. ř. s. (k tomu srov. například rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 1. 2004, č. j. 2 Afs 7/2003 – 50, č. 161/2004 Sb. NSS; rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz). Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že stěžovatelka napadá usnesení městského soudu z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tedy z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí žaloby.

[16] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval tím, zda byly v řízení u městského soudu dány podmínky řízení, a to včetně pasivní legitimace žalovaných.

[17] Co se týče žalovaného 1), jenž je původcem tvrzeného zásahu, toho (jak sám správně upozornil ve svém vyjádření ke kasační stížnosti) vskutku nelze považovat za správní orgán ve smyslu § 4 odst. 1 s. ř. s., neboť ve věcech památkové péče a prohlášení za kulturní památku vystupuje v tomto postavení žalovaný 2), případně další orgány státní správy vymezené zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči (srov. § 25 tohoto zákona). Podle tohoto zákona žalovaný 1) není nadán vrchnostenskou pravomocí, je jen **odbornou organizací státní památkové péče pro výkon a koordinaci veškeré odborné činnosti v oboru státní památkové péče k zabezpečení jednoty kulturně politických záměrů a ideově metodických, ekonomických a technických hledisek, jakož i perspektivního rozvoje státní památkové péče** (§ 32 odst. 1 téhož zákona). Shodně již konstatoval i Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 11. 2020, č. j. 5 As 157/2019 - 27.

[18] Co se týče žalovaného 2), toho stěžovatelka vůbec neoznačuje jako původce nyní posuzovaného zásahu, takže ten v záhlaví usnesení zůstal spíše nedopatřením a z důvodů „historických“, neboť stěžovatelka původně v žalobě označila zásahy dva, přičemž u druhého byl původcem i žalovaný 2). Nicméně městský soud věc týkající se tohoto zásahu

vyloučil k samostatnému projednání usnesením ze dne 4. 9. 2024, č. j. 5 A 59/2024 - 74. V nyní projednávané věci tedy žalovaný 2) nemá pasivní legitimaci dle § 83 s. ř. s., protože zásah (zde návrh na zápis) neprovedl.

[19] Za výše uvedených okolností nebylo nutné, aby se městský soud zabýval povahou tvrzeného zásahu a zkoumal okamžik, od kterého počíná běžet lhůta pro podání žaloby. Městský soud měl v tomto případě žalobu odmítnout pro neodstranitelný nedostatek podmínek řízení dle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., aniž by se včasností či opožděností žaloby musel zabývat. Výrok napadeného usnesení však ob stojí, a Nejvyšší správní soud tudíž kasační stížnost neshledal důvodnou.

[20] Nad rámec nutného Nejvyšší správní soud poznamenává, že stěžovatelka má zachovány jiné možnosti obrany proti evidenci výše uvedených nemovitostí jako kulturních památek, zejména se může domáhat autoritativního určení, že tyto nemovitosti kulturními památkami nejsou dle § 142 správního řádu. K tomu lze odkázat například na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 7. 2. 2018, č. j. 9 As 330/2016 - 192, č. 3712/2018 Sb. NSS. Ostatně ze spisu je patrné, že právě touto cestou se i nynější stěžovatelka ubírá (viz vyjádření stěžovatelky ze dne 10. 7. 2024 založené na č. l. 16 spisu městského soudu).

[21] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou, a to dle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s.

[22] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud na základě § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, proto jí právo na náhradu nákladů nenáleží. Toto právo by měli procesně úspěšní žalovaní, kterým však v řízení o kasační stížnosti nevznikly žádné náklady nad rámec jejich běžné úřední činnosti. Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že žalovaný 1) uplatnil nárok na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, které jsou tvořeny odměnou advokáta. K tomu žalovaný 1) odkázal na nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 1. 2024, sp. zn. II. ÚS 241/21, vydaný ve věci, v níž byl žalovaný 1) v postavení stěžovatele. Předně Nejvyšší správní soud konstatuje, že Ústavní soud v tehdy projednávané věci zrušil napadený rozsudek proto, že jej shledal překvapivým; odvolací soud potvrdil meritorní výrok prvostupňového rozhodnutí, ale nákladový výrok změnil v neprospěch tehdejšího stěžovatele [žalovaného 1]). Nad rámec nutného se Ústavní soud v citovaném nálezu vyjádřil také k důvodům nepřiznání náhrady nákladů řízení (rovněž spočívajících v odměně advokáta). Východiska citovaného nálezu Ústavního soudu však nelze na nynější věc aplikovat, neboť v tehdy projednávané věci se jednalo o restituční spor o soubor nemovitostí, tedy o věc značně právně složitou, která nespadá do běžné agendy žalovaného 1). Oproti tomu nynější věc se týká označení nemovitostí za kulturní památku, což do oboru působnosti žalovaného 1) podřadit lze. Dle zdejšího soudu tedy žalovaný 1) disponuje odborným aparátem schopným hájit postup žalovaného 1) a náklady na zastoupení advokátem nelze považovat za účelně vynaložené. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků nepřiznává náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

pokračování

V Brně dne 10. dubna 2025

JUDr. Tomáš Rychlý
předseda senátu